

Forandring kan være vanskelig, men leder ofte til noe bedre

Taler
Erna Solberg

Dato
1 januar 2018

Sted
NRK1 og TV2

Omstendigheter
Statsministerens nyttårstale

1 Det ser lysere ut for Norge nå.

Siden jeg holdt nyttårstalen i fjor, har det blitt nesten 14 tusen færre arbeidsledige hos NAV.

5

Flere familier kan gå inn i det nye året med trygghet og optimisme.

Det dramatiske fallet i oljeprisen rammet oss hardt. Skip ble lagt til kai. Bedrifter gikk konkurs. Tusenvis mistet jobben.

10

Jeg møtte mange som ble rammet.

De fortalte om alle søknadene de sendte, uten å få napp. Om usikkerheten for fremtiden. Uroen for huslån og frykten for å havne utenfor arbeidslivet.

15

I Norge er vi vant til å dra lasset sammen når det trengs. Det gjorde vi også denne gangen.

20

Arbeidsgivere og fagforeninger ble enige om moderate lønnsoppgjør, slik at norske varer og tjenester kunne produseres billigere.

Lavere kronekurs bidro mye.

25

Bedrifter skapte nye produkter og fant nye markeder. Mange har vært flinke til å tenke nytt.

Som bedriften Roxel i Stavanger. Før kom 80 prosent av inntektene deres fra oljebransjen. I dag kommer 90 prosent av inntektene fra andre næringer. De bruker sin kompetanse til bedre bygg, samferdsel og havbruk.

30

Folk stod på for å finne nye jobber, slik at de kunne bruke kunnskapen sin på nye måter.

35

Og vi bevilget milliarder til ekstra vedlikehold av sykehus, flomsikring, asfaltering og mye annet.

På den måten holdt vi hjulene i gang mens bedriftene omstilte seg.

Vi dro lasset sammen, og vi lyktes sammen.

40

Mange som stod uten arbeid for ett og to år siden, er i dag i full jobb.

Men vi har ikke løst alle problemer.

45

Det er fortsatt mennesker som sliter med å finne seg en jobb.

Velferdssamfunnet vil fremover koste mer, samtidig som inntektene vil vokse mindre enn vi har vært vant til.

50

Og ikke minst må vi forberede oss på en helt ny fremtid.

En fremtid hvor modernisering og digitalisering i arbeidslivet skyter fart.

Og hvor veksten må komme i grønne og klimavennlige næringer.

55

Vi må sørge for at det samfunnet vi overlater til våre barn og barnebarn, er i minst like god stand som det samfunnet vi overtok fra våre foreldre.

Derfor må vi skape det vi kaller et bærekraftig velferdssamfunn.

60

En stor offentlig sektor krever stor verdiskaping i privat sektor.

Noe annet er ikke bærekraftig.

Det viktigste for Norge fremover, blir derfor å skape flere lønnsomme jobber i privat sektor.

Det krever felles innsats. Og stor innsats.

70

Men jeg tror på Norge.

Det vil kreve mye, men vi kan klare dette sammen.

75 Det er gründere, forskere og dyktige mennesker i dagens bedrifter som må skape ideene og mulighetene.

Ideene må enda oftere spire og gro til trygge arbeidsplasser for flere.

80 Vi politikere må bidra med en god skole og en god fagutdanning.
Et skattesystem som fremmer investeringer i norske arbeidsplasser.
Og minst mulig byråkrati.

I tillegg trenger vi de som er villige til å ta risiko og satse sparepengene sine på
85 nystartede bedrifter.

Og til slutt en holdning om at i Norge er det både lov å feile og lov å lykkes.

Ved inngangen til et nytt år, og en ny tid for landet vårt, bør vi alle tenke
90 gjennom hvor viktig arbeidsplasser og verdiskaping er.

For å lykkes med integreringen.
For å bekjempe ulikhet og fattigdom.
For å betale for velferden.

95

Arbeid blir enda viktigere de neste tiårene om vi skal lykkes med å skape et bærekraftig velferdssamfunn.

I nesten alle jobber vil oppgavene endre seg. Det blir flere datamaskiner. Flere
100 roboter.

Vi må også forandre oss om vi skal henge med.

105 Flere av oss må stå lenger i jobb, samtidig som utdannelsen raskere går ut på dato.

Mange av oss må derfor fylle på utdannelsen, eller kanskje til og med ta en helt ny.

110

Det skal vi legge til rette for.

Målet er klart: I det norske arbeidslivet skal ingen gå ut på dato.

115 I fremtiden blir det mer forandring. Det må vi venne oss til.

Ikke bare fordi det er helt nødvendig. Men også fordi ny teknologi og ny kunnskap skaper et bedre samfunn for alle.

120 Vi får nye bedrifter som ikke forurensar.

Vi får bedre jobber når roboter og datamaskiner overtar oppgaver som er farlige og kjedelige.

Vi får færre skjemaer og papir som skal fylles ut, og frigjør arbeidskraft til velferd.

125

Ja, omstilling er en utfordring for de som berøres av den. Men vår vilje til forandring gjør også Norge bedre.

130 Forandring har, på ulike måter, satt sitt preg på vårt samfunn opp gjennom historien.

Noen forandringer har satt dypere spor enn andre.

135 I fjor markerte vi at det var 500 år siden Martin Luther tok sitt oppgjør med datidens kirke. Det vi kaller reformasjonen.

Reformasjonen fremmet tanken om det enkelte menneskes betydning. Og utviklingen av ytringsfrihet, utdanning og vitenskap.

140 Uten disse verdiene ville vårt samfunn i dag vært et helt annet.

I hverdagen kan det være lett å ta disse verdiene for gitt. Det bør vi ikke gjøre.

145 Vårt demokratiske samfunn er ikke truet i dag. Men det utfordres på ulike måter.

Vår frihet og våre liberale verdier er det viktigste vi har. Derfor skal vi alltid være på vakt.

150

Vi skal bekjempe radikaliserings og rekruttering til voldelig islamisme. Og til høyreekstremisme.

Norge er et fredelig land. Likevel ser vi at konflikter ute kan speiles her hjemme.

155

Tidligere i høst besøkte jeg Haugeåsen ungdomsskole i Fredrikstad. De har et eget undervisningsopplegg for ungdom om radikaliserings.

160

De diskuterer blant annet hvordan ordene vi bruker i samfunnsdebatten påvirker oss. Jeg møtte reflekterte ungdommer som ønsker å motarbeide radikaliserings med kunnskap og åpen debatt. Det kan mange lære av.

Vi må bygge opp motstandskraft hos hver enkelt ungdom mot de som lokker med enkle løsninger på vanskelige problemer.

165

Da trenger vi også frie og uavhengige medier som kan hjelpe oss til å skille viktig fra uviktig og sant fra usant. Og som kan hjelpe oss til å forstå at en sak ofte har flere sider.

170

Mange av oss vokste opp i hjem hvor det alltid lå en avis eller to på kjøkkenbordet.

I dag ligger det gjerne en mobiltelefon der.

175

Vil våre barn venne seg til å holde seg oppdatert om samfunnet rundt seg på samme måte som før?

Venner de seg til å være åpne for motargumenter?

Og til å stole på dokumenterte fakta?

180

Det er kanskje enda viktigere nå som konspirasjonsteorier og falske nyheter lettere sprer seg.

185 Til foreldre og oss voksne vil jeg si: Den beste måten å oppdra barn og unge til å bli kritiske samfunnsborgere er å være det selv. Det bør vi huske på når vi sitter ved kjøkkenbordet og når vi opptrer i sosiale medier.

Det skaper et viktig vern for våre verdier og vårt demokrati.

190 Alle i vårt samfunn skal kunne nyte godt av friheten vi holder så høyt. Men noen må kjempe hardt for den. Og de sitter kanskje ved siden av deg på bussen, på skolen eller på nabokontoret.

195 I fjor tok flere jenter og kvinner med minoritetsbakgrunn modige skritt inn i det offentlige ordskiftet.

Det skjer ikke uten kostnad. Flere opplever grove trusler og hets.

200 Noen av dem kaller seg «de skamløse jentene».

I noen miljøer er skammen, det vi kaller negativ sosial kontroll, et fengsel som særlig enkelte jenter er dømt til å tilbringe et helt liv i.

205 Vi har kjempet mot dette lenge, men kultur er vanskelig å endre.

Nå ser vi en ny generasjon jenter med minoritetsbakgrunn stå frem. En frihetsgenerasjon.

210 En frihetsgenerasjon som selv vil bestemme hva de skal bli, hvem de skal flørte med på fest og hvem de skal dele livet sitt med.

De skal vite at de har min, og vår, fulle støtte.

215 Det er nok noen bekymrede foreldre som ser på.

Jeg vet at dere er glad i barna deres.

Derfor håper jeg også dere kan se hvor viktig det er å gi de tillit.

220 La de prøve, feile og vokse.

Vær mer opptatt av at de har det bra enn hva andre måtte mene.
Da vil barna deres klare seg godt i det norske samfunnet.

225 Lytt gjerne til Azra Gilani. Hun kom til Norge på 70-tallet og har oppdratt fire barn i Norge. Hun skrev i Aftenposten at: «Det finnes ingenting som heter ære tilknyttet jenters seksualitet. Den eneste æren er den vi foreldre oppnår når vi greier å oppdra barna våre til å bli skikkelige mennesker.»

230 Det er godt sagt, og til inspirasjon for oss alle uansett bakgrunn.

Forandring kan være vanskelig, men leder ofte til noe bedre.

Et samfunn i endring trenger noe å samles om.

235

I Norge fyller vårt kjære kongepar denne rollen.

I fjor markerte hele nasjonen kongeparets 80-årsdager. Det er en imponerende alder. Samtidig makter de å se dagens samfunn med vidsyn.

240

De representerer det bestandige og får oss til å åpne oss opp for, og glede oss over, det nye på samme tid.

Jeg hilser til kongefamilien og takker for den inspirasjonen de er for oss alle.

245

Jeg vil også hilse til nordmenn som befinner seg i utlandet. Soldater som tjenestegjør ute, bistandsarbeidere, diplomater og andre som jobber for de verdiene vi tror på gjør en viktig jobb. Mange av dere savner nok familie, venner og kjæresten i høytiden. Vit at vi tenker på dere, og er takknemlige for innsatsen.

250

Vi skal glede oss over at det ser lysere ut for Norge nå. Det gjør at vi kan ta fatt på det nye året og våre utfordringer med optimisme.

Godt nytt år.

255

Kilde

www.regjeringen.no

Emner

Arbeidsliv, Arbeidsløshet, Folketrygd, Fremtiden, Nyttårstale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/forandring-kan-vaere-vanskelig-men-leder-ofte-til-noe-bedre>

265

270

275

280

285

290

295